

Глас

ОРГАН НАРОДНОГ ФРОНТА ЗА ОКРУГ БАЊА ЛУКА

ГОДИНА V.

БАЊА ЛУКА, 20 Јуна 1947 године

Број 25 105)

Недовољно објашњење Уредбе и слаба организација највеће су сметње при откупу вуне

Откуп вуне на овом округу отпочео је солидно тек прије неколико дана. Због недовољне активности наших појединачних средских руководстава овој акцији није било посвећено довољно пажње. Рачунало се да има времена и да ће се откуп извршити на вријеме. На извршним подручјима бањалучком срезу, те мркоњићградском, јајачком и кључком пропустила су мјесна руководства НФ-а да им Уредбу тумаче непријатељски елементи на селима. Да је у Иљанима Уредба правилно објашњена на конференцији не би се десило да једна жена каже: «Вуну нам сву одузеће и то бесплатно, а оваквих појава има и више, док тамо гдје је Уредба правилно протумачена, откуп вуне иде боље. На једном мјесном подручју бихаћког срезу једна старица каже: «Кад сав народ предаје држави вуну, и ја сам донијела са своје једине овце, нећу да будем задња». На бањалучком срезу на мјесном подручју Булашко два најбогатија селска исељеника су позиве када им је тражено да предају одређену количину вуне. На мркоњићградском срезу са откупом се почело најкасније јер се ни откупно-продајна станица «Котекса» ни Средни народни одбор нису на вријеме побринули за потребне блокове. Данас када се овом питању приступило много озбиљније још увијек се не задовољава у извјештајној служби. При Средним задружним савезима оформљене су комисије које треба да руководе читавом акцијом, а које треба да организују такву солидну извјештајну службу да сваки дан имају податке о тачном откупу са свих мјесних подручја. Међутим, тај се посао још увијек слабо одвија. Ријетко који срез може да свакодневно да тачне податке са сваког мјесног подручја. Разумљиво је да су нека мјесна подручја доста удаљена да треба дуже времена док дође курир са тако удаљених мјеста. Да је на сваком мјесном подручју одржана масовна конференција, да се поставило пред масама важност Уредбе о откупу и важност одашњивања извјештаја, да се извршила правилна организација ко ће и који дан одијети извјештај, да се изврши распоред које село и колико у току дана може откупити вуне не би се и даље располагало са овако slabим подацима. Тачно је то ако у једном мјесном подручју постоји само један курир и ако је он једини обавезан да носи извјештаје тај се посао неће на вријеме извршити.

Овдје је поред недостатака у извјештајној служби нужно подвући и то да наша средња руководства нису на вријеме правилно организовала брзу интервенцију тамо гдје откуп не иде најбоље. Средни одбор Фронта нису мобилисали довољно број људи - агитатора, који би гдје Уредба о откупу вуне није правилно протумачена, брзо и у сваком засеку је објаснили, јер од

правилног објашњења зависи хоће ли сваки домаћин почети на вријеме предвиђену количину вуне и хоће ли правилно схватити Уредбу, а тиме и потребу у сировинама у нашој текстилној индустрији.

Према досадашњим подацима у откупу вуне предлаже срезове: Котор Варош, Бос. Петровац, Цазин, Пријавор и Бихаћ иако су и они могли откупити за ово вријеме више да је била извршена боља организација посла. Најслабије стоје срезове: Дравар, Гласно, Србац и Мркоњићград. Према броју грла, а на основу Уредбе са досадашњим откупом стање по срезovima изгледа овако: Бос. Градница 44%, Цазин 52%, Бања Лука - срез 25%, Нови 42%, Приједор 20%, Мркоњићград 5%, Котор Варош 50%, Велика Кладуша 35%, Бихаћ 51%, Дравар 6%, Петровац 50%. Јајце до прије два дана 9%, Крупа 27%, Пријавор 45%, Дубица 42%, Србац 12%, Сански Мост 14%, Грахово 23% и Кључ 30%.

Пуним залагањем свих организација, сваког појединца, за отклањање недостатака код откупа вуне, учинићемо да наша народна власт осигура довољне количине сировина за нашу текстилну индустрију.

Завршавајући припреме сви наши срезови спремно чекају жетву

Poslije okružne konferencije, žetveni planovi razrađeni su po mjesnim područjima i dalje po domaćinstvima, sa tačno utvrđenim planom rasporeda ljudske radne snage, vrsaćih mašina i eventualnog ispomaganja. Pristupilo se odmah opravci vrsalica i lokomobila, te je već dio opravljen. U mašinsko-traktorskim stanicama formirane su već i vrsaće brigade (Dubica, Nova Topola) koje će raditi na vrsidbi. Radi malog broja žetelica žetva će se obaviti uglavnom ljudskom radnom snagom, s tim da se na

»ГЛАС« излази једанпут недељно. Мјесечна претплата за Бања Луку и унутрашњост стоји Дин 9.-, тромјесечна Дин 27.-, полугодина Дин 54.-, годишња Дин 108.-. — Редакција и администрација: Бања Лука, ул. Буре Буцара - Старог, бр. 9/1 спрат. Главни и одговорни уредник Милица Врховац. Телефон бр. 358, број чекарач. код Привредне банке 75-404200. — Штампарија »Глас« Б. Лука

Контрахирање на подручју нашег округа развија се још увијек споро

Слабо организовано и са закашњењем контрахирање слободних вешкова житарица у нашем округу није се развијало повољно. Тек посљедних дана у житородним крајевима контрахиране су прве веће количине житарица, што међутим ни приближно не одговара могућностима нашег округа. Организација откупа подбацила је у свим срезovima, а мјесни Народни одбори нису довољно објаснили и протумачили земљорадницима Уредбу о контрахирању. Многим произвођачима није уопште познато што се то хоће да постигне путем контрахирања, а још мање су обавијестили о свим предностима које им се пружају. У мјесном подручју Орахова (Дубица) кад је једна удовица контрахирала и на стимулационе бонове полигла текстил у граду, 23 домаћинства контрахирала су истог дана.

У продавницама за повлаштено снабдевање још се увијек не посвећује довољно пажње реклами робе житног фонда, а има случајева да намјештеници не издају изложену робу. Контрахенти бањалучког срезу по неколико пута долазили су у ЗЕ-МУ у Бањој Луци по текстил, а ЗЕ-МА их је обавијестила «да још не издаје робу».

Најбољи контрахенти су селачке радне задруге које су прве почеле са склапањем уговора. Релативно најбоље се развија контрахирање у пријаворском срезу гдје је контрахирано 10%. У градничком срезу није контрахирано ни толико, а слично стање је и на подручју житороднијих срезова, приједорског, србачког и бањалучког. Све ово показује потребу крајњег залагања свих нас непосредно пред почетак жетве.

Контрахирање је прошло из непокретности, али пред нашим Народним властима, пред организацијом НФ-а, пред читавим народом нашег округа је - да га правремено завршимо и да на тај начин што више помогнемо и произвођаче и државни житни фонд.

Radni kolektiv tvornice „Elektrobosna“ u Jajcu premašio proizvodni plan

U radu na izvršavanju mjesečnog proizvodnog plana u mjesecu maju postigao je radni kolektiv elektrokemijske tvornice »Elektrobosna« u Jajcu nove uspjehe. Zalažanjem radnika strojnih pogona produkcija kautične sode prema postavljenoj proizvodnom planu u mjesecu maju ispunjena je sa 120,9%, produkcija tečnog klora sa 142% i klornog kreča sa 154%. Produkcija triklor-etilena prema proizvodnim mogućnostima ostvarena je sa 99,66% od predviđenog mjesečnog plana, dok se plan produkcije triklor-etilena u prošlom mjesecu nije mogao ostvariti u potpunosti, pošto je težiste rada ležalo uglavnom više na proizvodnji tečnog klora, dok se produkcija obiju derivata obavila uglavnom na istim postrojenjima. Na i pored ovih objektivnih poteškoća produkcija tečnog klora i triklor-etilena uzeti zajedno ostvarena je sa 20% više od predviđenog mjesečnog plana. Narocito dobre uspjehe u radu postigao je kolektiv pogona obnovljene elektrolize, kao i pogona ferossilicijumovih peći gdje je uveliko razvijeno međusobno takmičenje po smjenama. Kao najbolja smjena na peći FeSi u toku prošlog mjeseca istakla se smjena br. 1, pod rukovodstvom radnika Šanića Marka. Ovi smjena uspjela je povećati produkciju za 7,13% od predviđenog plana, a u isto vrijeme smanjiti utrošak sirovina i goriva za 10%. U svakoj vrsti rada uvedene su kolektivne radne norme, tako da seća do normama rade skoro svi produktivni pogoni. U svim pogonima ustanovljeni su diagrami kroz koje radnici svakodnevno prate učinak rada, povećanje produkcije pogona i uštedu materijala, čime se povećava dnevna evidencija izvršenja postavljenoj proizvodnom plana. Od pojednaca najviše se ističu u radu stari radnici Josip Kolak, Josip Korajž, Ruzbaša Ivan i Lauter Franjo koji već 45 godina rade na ovim pogonima, a sada koristeći radna iskustva u velikoj mjeri doprinose pravilnom izdavanju stručnih kadrova u tvornici.

Izdvajanje sortnog sjemena počelo je već i prvi rezultati zadovoljavaju

Tokom rata stradale su i degenerisale se mnoge vrste usjeva umanjujući prinos vrlo slabim siemenom. Po napuštenim njivama prenosile su se zarazne biljne bolesti, i razvijale se zakržljale biljke.

Prošle jeseni mnoga domaćinstva primila su sortno sjeme (pšenica, ječam, zob) uveženo sa strane, a kako je to sjeme namijenjeno jedino poboljšanju i povećanju prinosa žitarica, to je potrebno da se izdvoji zajedno sa boljim domaćim siemenom i ostavi za jesenju sjetvu.

Izdvajanje sjemena pristupilo se ovih dana u nekoliko srezova (Gradiška, Prijedor, Sana, Banja Luka), a

uskoro će ova akcija obuhvatiti čitav okrug. Na terenu su oformljene komisije koje kontrolišu koliko je koje domaćinstvo primilo jesenas sortnog sjemena i koliko je potrebno dovesti za iduću sjetvu. Komisije nailaze na razumijevanje pri popisu zasijanih površina, i prvi rezultati pokazuju aktivnost njihovog rada i uspjehe (u banjalučkom srezu za kratko vrijeme odvojeno je 6 vagona sjemena).

Rad komisija odvijao se danas u ravnim krajevima gdje žitarice ranije dozrijevali, dok su u brdskim krajevima uglavnom u formirani.

U radnoj zadrugi "Pobjeda"

Od formiranja seliačke radne zadruge »Pobjeda« u Karajevovcima proteklo je godinu dana. U međuvremenu životarilo se oskudno, ljetina bila slaba, članovi očajni, stambeni prostorici malo, poslovanje slabo i prvi koraci zadruge u život bili su nesigurni kao koraci djeteta.

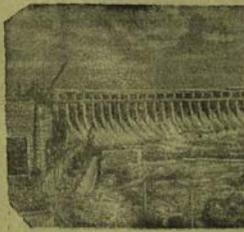
Kolovozna trnješka i kozarska sirotinja provela je ljetni zimu teško. Razvođena međusobno neposrijedičnim parcelama zbijala se su domaćinstva pod isti krov. U proljeće je zasilano sve. Uskrsli su obradivima, vremenski prilike bile povoljne, u selici radili svakodnevnim radom na odlasku se dobroj žetvi i strahovitijem uledno od snije.

Ove godine ponovilo je žito, Ječam dobro, raž žuti, pa je Mileni Crnoruković, kolonizatorin udovac, za otvorene neke dječice »milita« nekako i radilo. U njemu soba, a to je vrlo jedinstvena soba sa najpotreblijim namještajem, okupljali su nedjelom žene, žmjenjuju zapažajući, tretirali rad zadrugu upravu, i žale se radi nestašice tekstila. Nekoliko truta već Miesni NO različe u tekstili po do maćinstva s tim da se odmah, plati.

Kupili su srednje i bolje stojeći seli- cke, a sirotinji prodavše doznake. Na zadrugini konferenciji ne preštitie to žene, buduć da je zadruga mogla dobiti kredit u MNO-u i snabdijeti opravke. Zato Kozij Živo član zadrugu očinio se kriv i odobravajući ženi. Zadruga žive složno, veselo ih zajednički rad, zajednička hrana i zajednički komad hljeba. Za žetevne radove zadruga posjeduje potreban alat i 2 kosičice, a za vrsidbu sklopila je utovor sa MTS-om. Odnosi izmedu zadrugara i sela dobri su. To jesto tako reći za nevoljivostima koji su u radnoj zadrugi jer sve ova sirotinja bila je nekada rana snaga na njihovim nepredeljim i njivama kroti. Svi su cijeliji rli i odzimali radošću.

Zdravstveno stanje u zadrugi nije nikad bilo problem, ma da su prilike nezadovoljavajuće. Odrasli u boson- jini planinama ovi ljudi su vrlo otporni u životu i za godinu dana bio je ukupno jedan slučaj bolesti. Kuće su kreće, bunareve pročišćavali, a ove godine na već odredenoj parceli podiće se novo zadrugu naselje sa 32 zgrade, jednostavne, ali čiste, svijetle i hištenjski daleko zabaštene.

Из рушебина и пепела диже се гигант водене енергије Днепровска хидроелектрична станица звана „Лениноба“



O ogromnim razmjerima radova na obnovi, izvođenih za izabavljanje prvog agregata (nagomilavanja vode) govore slikovite cifre: u početku obnavljala hidrostanice bilo je srušeno i ponovo sagrađeno 380.000 kubnih metara betona, a postavljeno različitih vrstovih konstrukcija oko 900.000 tona; ra-

čunihino je bilo više od 12.000 tona dijelova temeljnih konstrukcija. Graditelji su podigali više od 10.000 tona raznih metalnih konstrukcija i više od 5.000 tona temeljnih konstrukcija.

Na snijcu optičkog pogleda obnovljene brane i zgrade elektrocenrale prije izabavljanja prvog agregata.

Stotinu kuća za stotinu najboljih radnika

Već u prvoj godini prvog Perovog dobnjeg plana obnove i izgradnje stotinu najvrijednijih i najboljih radnika i njihovih porodica u Banjoj Luci, dobje besplatno svoje kuće, kao dar svojih društava i svoje radničke države. Ove kuće njima će dobrovoljnim radom uz novčanu pomoć narodnih vlasti graditi njihovi društvi. To je zaključak plenarnog Mjesnog sindikalnog vjeća u Banjoj Luci, na 10. sedmici predstavništva radničke klase. Za ovu odluku zatražena je saglasnost svih radnika na njihovim sindikalnim sastancima i on su je ne samo jednodušno prihvatili, već izneli su spremlni, da se ostvare prije određenog vremena.

Izraditi su potrebni planovi, izvršeno snimanje zemljišta i sve drugo

Грађевински радови у срезу јајачком

Према плану грађевинског одјела Среског народног одбора у Јају, на подручју Јајачког среца у току ове године изградње се и обнови- ти већи број јавних и приватних зграда до које су у току ове године или отприлике. Већ су у току рада, а на оправици 6 отштетених школских зграда од којих се данје на- лазе у Јају, док се у Језеру поди- же нова школска зграда. У Шинице се подиже зграда заставнице станице, а такође су у току припре- мних радова на изградњи зграде ветеринар- ке амбуланте, стамбених зграда, те оправке железног моста прско ријеке Пливе у Јају. У свим започетим радовима, нарочито на оправици школских зграда, наилази се на знатне потешкоће и набијају потребно финансијско материјала. У Мјесном подручју Прибавца у Јаму, где се изграђује школска зграда, радове нарочито коњи не- достатак воде које се мора пусти- запрета да преноси на мјесто из- градње. Поред ових радова, у току је оправка зграде градског Дома културе у Јају, коју изводи Округ- јано грађевинско предузеће »Вла- шине« из Травника, те изградња новог пута Мјунји-Стропа, које је започета још прошле године. Изград- ња нове станице железнице се добрим саобраћајним везом, скоро сва мјес- ца подручја Јајачког среца.

što je u vezi sa ovim zamašnjim radovima. Što je najvažnije, u svrhu racionalne podjele radne snage izradjen je plan po kome će se pozivati na rad narednih kolektiv.

Tako je sve pripremljeno i svega još nekoliko dana djeleći nasl i rukek trenutka kada će življenje i sve rad- novog naroda zakopati temelju ovim radničkim zgradama i započeti biku za izvršenje datih obaveza.

U Kaštel Starom na Jadranu veći broj građevinaraca nalazi se na ljetovanju i odmoru

Članovi središnje podružnice građevnara broj 1 u Banjoj Luci, dru- govo Kosić Trifun i Baretić Ivan pri- u svome putu i boravku na Jadranu sa puno uštedjenja, zadovoljstva i ra- dosno. U svrhu koje su ovih dana uputili svojim društvima oni izmedu ostalog pišu:

»Dragi društvo! Prije svega za- hvalni smo Vam što ste baš nas kao slabe i izmorene poslali na godišnji odmor. Ovdje nam je vrlo lijepo. Po cijeli dan se kupamo i odmoramo. Hrana je vrlo dobra, a sobe za spranje čiste i uredne da se bolje ne mogu zamisliti. Stanujemo na samoj obali mora. Put kojim smo prošli o- staje nam nezaboravan. Osobito čemo se sjećati susreta sa onladnom bratske Albanije na Lašvi koja ide u pomoć našoj jugoslavenskoj omla- dini na izgradnji priobitja Samac - Sa- rajevo.

Pismo i veselje držala nas je sve do Sarajeva. U Kaštel Starom doček je bio srdačan i bratski. Ovdje ostajemo dvije nedjelje. Nakon toga se vraćamo vama da bi zajednički udar- ničkim radom izgradili ono što su nam neprilike porušili i da bi prije vremena izvršili svoje obaveze u prvoj godini planske izgradnje.

Sve družtvo naše podružnice građevnara broj 1 pozdravlja Trifun Kosić i Ivan Baretić.

И. ШАПОВАЛ

СОВХОЗ „ГИГАНТ“

Совхоз »Гигант« у Совјетском Савезу изазвају привољност социјалистичког радног мота. То је једно од највећих предузећа на свијету и заузима површину од 50.000 хектара.

Али »Гигант« је познат не само по својој величини. Он је уживе представљао примјер организације колхозничке про- изводње и примјер газдинства које пости- же велики принос.

1930. године, говорјући о раду совхоза, Ј. В. Стаљин је на XVI конгресу Партије позвао људску улогу и мјесто у социјалистичком преурању колхозничког Совјетског Савеза: »Било би поргишом, сматрати наше совхозе, рекао је Ј. В. Стаљин, само за изворе за добијање житва.

Истери су се сложили са њимом, но- вим тактиком, пружајући помоћ свимма, са њиховим највишим приварним наплатом, представљајући ову колекту сугу које је обавијаша проиоку у животи сваког човека и које је у њима упу- тство колхозничке.

Четве историје совхоза »Гигант« убе- дило муштру све ријечи Ј. В. Стаљина. Створен 1928. године совхоз »Гигант« је

првао активну помоћ Партији у њеној борби у циљу механизације колхозничке и њене колективизације. Најбољи облик агитације и оно врхунаца представља је помоћ совхоза својим газдинствима.

1928. године радници совхоза »Гигант« су узорили 2.000 хектара земље које је припадала свлањима са села Јагоричко- ско, 1929. године радници совхоза су узора- ли око 4.000 хектара за сиромашним газдин- ствима Салског и Донског округу. У ар- хивама совхоза је сачувано извазано пи- سمو савља из села Дубовке.

»Изражавају велику задовољност раднич- ке и колхозничке секције, колхозне број 6 зато, што је од 14 до 15 маје извукло тракторска колона великог броја, добро и савремено узорала и извршила др- лачке 153 хектара.

1930. године совхоз »Гигант« је по први пут уруино од 40 колхоза у Салском и Донском округу узоравио преко 36.000 хектара земље. Исте године совхоз је по- својо 30 трактора на Украј, где су они узора- ли и жетили у 17 колхоза 30.000 хек- тара земље. За тај рад тракторска колона је изграђена одређеном Ленином.

У пролази ове године совхоз је по- својо колхозу »Славни принос«, орану и засјевања 340.000 хектара земље; совхоз је познато комбијант колхозу »Халборгов«; понуда одређеног сектора.

узору неколико хиљада хектара земље; снабдије је стотине колхоза сјаменим јед- ногодишњим травом, покормо је трију ал- шинско-тракторских станица да изврше ра- зовна дијелова мота.

Али »Гигант« није помогао само сур- жиним колхозима, совхозима и МТС. Као највећи механизовано савско газдинство »Гигант« је послати много савља из свих крајева Совјетског Савеза.

У току прве три године рада од 1929 до 1931. године совхоз је послати преко 120.000 совских делегата. Они делегати су заједно обавијаша своје савља са великом механизовано газдинству и знамоси су потребу колхозничке.

У писму које је написао колхоз »Зава- јенски« оштрајер из Сталинградске об- ласте рекајући је измјену остало: »Има је дошао у колхоз, који је једини ве- се брукано подмлатило пошто је видни и посјетио совхоз »Гигант«. Банди неспросто прича о совхозу, »Највије је свамла била извукла, примао је Банди својим замјеницима, а сада се окупу у стено и ве- најбоље жито, машине у великом броју крстаре по степу и над гледам ову земљу не могу да је познати. Видим да совјетски колхозници свакодневно обрађујују колхозе и совхозе. Захваљујући колхозима, рад савља постаје лакши.«

видио совхоз »Гигант« аутори писма оштрајер мегов благодарности утицај.

Телеграфу рад великог трактора за вр- хунаца орану Јајачки Черкез из Андрије је узурину: »Са њимом не би узурало тр- тило!

Можни трактор је вукао пуг са 10 сје- чивца и оран брзину од 3 м.

На вилмази »Гигант« рад скоро само машини. Провлачење ниво иназирације је произвођара и рад се све све механизује. 1946. године у »Гиганту« су један хек- тара обрађивали за 18 минута, док је у поје- диничним савским газдинствима за то би- дало потребно 300 часова. Промјена година је у совхозу просрјечно сваки радник др- добио 781 центу жита, или 4 вогона. 1946. године совхоз је имао дрвама 1.500.000 куб- них метара, брза је 16 м.

Совјетска влада је одлучила рад коллек- тива совхоза »Гигант«. Директору совхоза »Одјорду Бојку додјелила је назив Хероја социјалистичког рада, 12 радника и струч- ника награђено су одређенима Ленином и »Црвене заставе« рад.

Награде су још живе потшка колектив »Гигант« се обавезао да ове године постигне принос од 15 центи, жетире по хектару и да да доносили највише жа

Прелезну заставницу освојо је радни колектив доструктурног ударника Мелеха у Вучјаку

У петак 15 јуна, у присуству руководиоца и великог броја чланова ударника из саставка Подружнице грађевинара бр. 1 на коме је на свечан начин проглашен најбољи радни колектив Земалског грађевинског предузећа «Крајина» у овогодшњем такмичењу и том приликом предана му прелезна застава.

Саставак је отворио друг Обрен Николић, који је испред Комисије за такмичење прочитао диплому о издвојеној такмичењу свих радних колектива из саставка Подружнице грађевинара бр. 1 на коме је на свечан начин проглашен најбољи радни колектив Земалског грађевинског предузећа «Крајина» у овогодшњем такмичењу и том приликом предана му прелезна застава.

Из даљих извештаја који су поднети у погледу такмичења, могло се видети, да се такмичења свих градилница. На градилници «Језероград» на коме је водио друг Лајош Хаб нормом је обухваћено око 90% свих радова. У ванском пројекту по извештају друг Драгица Такоћер је било много врлина и недостатака, али пошто на овом раду још није завршена норма, комисија није могла оценити премошност norme и учинак њиховог рада. Шофери возног парка предузећа такођер су показали високу свјест, па су иницијо од њих премошност норму по броју превезаних километара, а такођер и по уштеди горива.

Састави су се такођер такмичили, али како је било неких другова који нису правило оценити врло једноставно, њихов колектив у ове две недеље није имао неких видних успјеха.

На све ове извештаје освјетлио се говором друг Смајло Собо, помоћник директора, који је позвао све друге колективе да спјешно припреме овај преданих заставе. У овом говору Собо се изјаснио о значењу такмичења, колико у интересу остваривања постављених задатака, толико у интересу свих радника. Свако пребришање норми било одмах и правилно изграђено, као што је шофер Немана Поповић, зарадио још једну мјесечну плату на уштеди горива, преваливши километрима и другом.

У ЈАЈУ ЈЕ БИШТЕН У САОБРАЋАЈНИ БЕТОНСКИ МОСТ ПРЕКО РИЈЕКЕ ВРБАСА

У Јају је ових дана на мјесту званично «Содела» изграђен у саобраћајноизградњени бетонски мост преко ријеке Врбаса. Градња овог моста отпочела је још у септембру прошле године, али због несташнице потребног материјала није могло све до сада бити довршено. Новоизграђени бетонски мост налази се на свезаном путу, а радове је изводио Округло грађевинско предузеће «Валиће» из Товника.

О неким неправдама Градског грађ. предузећа у Бањој Луци

У регији Градског грађевинског предузећа изграђују се модерне господарске зграде на Државном полупривредном добру у Топони. Радници који раде на тим зградама остварили су што значи нехотично управу њиховог предузећа. За свој рад нису редовно и на врлине исплаћивани. Управа Градског грађевинског предузећа није се старала да на врлине прибави оваквима путем привремених ситуација и наплаћивањем довршених грађа као би на тај начин створила Фонд за исплату радника. Када постоји могућност правичног и редовног исплаћивања радника, зашто је управа Градског грађевинског предузећа у Бањој Луци показала околну нехотичност? Овакав став управе предузећа према грађевинским радницима на Државном полупривредном добру у Топони који се својим радом залажу за извршење грађеве у подвезаном времену је за сваку оуду.

Да је друг, који ради у Топони као слободни енциклопедички радник Градског грађевинског предузећа извршио свој задатак, да је организовано раднике у синдикалну организацију, управа синдикалне подружнице би настала да се што прије отклоне те грешке, али није се ни по њему остварило да тамо ради синдикално организован и свјестан радник.

На саво да је управа предузећа прихватила према радницима не исплаћивајући их, него се тако односила и према предузетима од којих је поручивала потребне грађевински материјал. Тај материјал није одмах исплаћивала ради чега није стизао на врлине те се ојачала

осудина у материјалу. Овакво понашање Градског грађевинског предузећа, у коме је најодговорнији директор предузећа, дозволио је до тога да је Инвестициона банка блокирала новац Градског народног одбора у износу од 600.000 динара. Када ни се пружила прилика да ју своју обавезу према Градском народном одбору измире преко Инвестиционе банке подвезаке 1 милиона и 500.000 динара управа предузећа то није учинила. Финансијско пословање овог предузећа није у складу са његовом висином. Када се зна од колике је важности циркулација новца кроз наше банке у времену наше планске изградње, онда се може ичисти оштарити управа овог предузећа у чијој се bilanci задужава око 120.000 динара ма да је законски дозвољено да се у bilanci задржи највише до 20.000 динара. Директор предузећа и шеф рачуноводства Градског грађевинског предузећа у Бањој Луци најодговорнији су да финансијско пословање у предузећу буде усвојено тако како је то законом предвиђено, а што овде није случај. Када би и код једног и код другог ојачали одговорности био јаче развијен, онда би сигурно и финансијско пословање овог предузећа у потпуности задовољило.

Ни до данас управа овог предузећа на свим својим градилницама није успела норму. А прије нема норма рада, нема ни контроле, правилног награђивања радника, проглашења ударника, или другачије речено нема оног основног што омогућује извршење наших задатака у првој години наше планске изградње.

Од почетка грађевинске сезоне подигнуте су четри школе у градском срезу

У Јабланици, у ређиј СНО-а, доброволном људском радном снагом довршена је недавно новоизградња школа. Довољн крећа, дрвене граде и радове на копању темела дали су сами селаци, а инвестициона су плаћени квалификовани радници и градитељи материјал. До данас је довршена на доградња језине школе у Берку и дивје и Подграцима.

У радovima на подзаних школи и осталих грађевинских објеката (санирања, mostova и другог) помоћ села је велика и селаци, и поред полупривредних послова, доброволно пронаду потребну радну снагу. Стручне радне снаге и грађевинског материјала нешто доволно и једино је то узрок да је грађевинско делатство у градском срезу прилично успокојено.

У Вolarима код Јajca подиже се велика tvornica gipsa

Да би се искористило врло добре могућности експлоатације садре, који за хвата веће колекције површине на подручју Јајачког среза у Volarima код Јajca недавно су отпочели радови на изградњи велике tvornice gipsa. Припремана за изградњу ове tvornice прилазило се још у мјесecu мају прошле године, када су изети први примерци сировог материјала - садроче, који је, по изградњи анализи, дао врло добре резултате. Будући да терен Volara, raspolaze са квалитетно најбољом врстом садре, одлучено је да се tvornica изгради на овом мјесту gdje се бић везана за саму силовину, а вјечно близна железничке пруге омогућује знатно смањење про-

Оправка кружне пећ у циглани Boklankovac довршава се тек концем овог мјесeca, и у хилу са повећаним капацитетом задовољиваје већи dio потреба.

На државној cesti Dubica - Gradiska завршава се припрема за отварање и rekonstrukciju Zastavice, је нешто сталних радника, а у међувремену, на истом путу, сарађено је шест mostova врсте дрвене конструкције у ukupној дужини од 51 метар.

У градњи сивица грађевинско одређење показало је извистно неактивност и у току ове године суграђене су свега дивје санице (у Чrбавцима и у Турјак) док су у приредорном срезу, нпр. за исто врлине, сарађено четри.

Машински дијелови за ову tvornicu добијави се из оштећене tvornice у Blagaj и likvidiranог рuћника у Шребреници. Експлоатација садре отпочела је још у току септембра прошле године, док су радови на изградњи tvornice отпочели у току априла ове године. Изградњом ове tvornice моће се заunosић већи број радника, што се у мноштвом доприносиће јачању привредног живота у овм крајевима. Садре су у току радова на постављању електричног далековода који се бић везан на hidrocentралу у Јajcu.

И. И. ово је један од ралова да управа предузећа ставило одговарајући са завршетком сталоске радионице у Бањој Луци. Иако знајај изградње те радионице мора бити јасна, иако управа предузећа зна да ће се у тој старолској радиони израђивати сва старолска потреба за наше грађевинске објекте, ипак се не стара да отклони све недостатке и да своја објекта на врлине изгради.

Облимаћећи врлине и сираре у Скендер Вакуфу директор овог предузећа није отклонио неправичности које је уживио пословања иако је то сам био упознат и пустио је да се ствар развија како је почела. Поред свих масовних акција којима народ свиним читаве земље, доброволним радом помаже извршење наших задатака у првој години наше планске изградње, и поред безброј примјера радног хероизма нашег народа, пословања Градског грађевинског предузећа у Скендер Вакуфу као да о том ништа не зна, као да то не види, се радове за градњу школе и сираре изводи исплаћивајући радну снагу из одређених инвестиција ма да му као стручњаку мора бити јасно да се утрљивање тог новца, а без доволног рада снаге народа Мјесечног подручја Скендер Вакуф те грађе неће моћи довршити. Измљу њега и Мјесног народног одбора те Мјесног одбора Народниог фронта у Скендер Вакуфу нема никакве садрљиве као што је нема у доволној мјери и измљу управе Градског грађевинског предузећа и Градског народног одбора у Бањој Луци. Ни пословања грађевинских радова у Скендер Вакуфу ни управа Градског грађевинског предузећа у Бањој Луци не упознаје своје оперативна риводства са свим проблемима и недостацима, не саветује се како да их отклоне и тако падају из грешке у грешку.

Требао је да помоћник директора и секретар Градског грађевинског предузећа оду у Скендер Вакуф па тек тад да се исприви оно што је погрешно пословања. У сарађива са Мјесним народним одбором и Мјесним одбором НР-а у Скендер Вакуфу отпочевене су грешке и народ Скендер Вакуфа и осталих села показује вољу да својим доброволним радом помогне изградњу своје школе и сираре. Писекај из Утра народ не да доброволно бази са коњима повезују у Скендер Вакуф. Они који немају коња даће на грађевина по један радни дан и са свих ривешана у Скендер Вакуфу очистити грађевински материјал и превезати за ове новограђење. Радници који раде на грађевинама обавезали су се радити по један сат дневно послатије свог осмоткасовног рада бесплатно да би помогли изградњу ових објеката. Народ хоће да помогне при изградњи, он је то хтио и ривине само то није хтио организоваати уз помоћ народних власти и масовних организација пословања Градског грађевинског предузећа.

Овакав рад омета правично извршење задатака Градског грађевинског предузећа у првој години наше Петогодишњег плана. Одговорност за ове неправилности у раду снаси управа предузећа и она их мора што хитније отклони.

За градњу школе народ села Бајинаца сануно је 75.000 динара

Село Бајинац, у срезу Србацком, налази се у оном делу Јужне Поља где је у близини постају два дивје рјече Врбас и Сава, Воде, која некада изиле, поплави велики део овога села. Људи су већ одавно навикли на то. У оном дијелу села које не заштићува насип — цеста, или како се иначе зове «жана», којег је градња још не завршена, људи су подигли куће неколико метара од земље и имају чамце, те се тако боре и спасавају од поплаве. Њихове су њиве прољетом биле под водом. Многе су у шљенице пропале, али ипак, земља није остала неискористена. Давали су трактори и људи са својим пољопривредом, те су поново узгајали све њиве и посадили кукуруза. Бајинцима су опет задовољни. Опет ће бити бити, јер је поплава натопила и набујавила земљу и сада кукуруз весело расте и буја.

Бајинцима су сложан људи. Осјетљиви слободу и увиједени да у новој Југославији само народ изада, и сам себи и за себе оади и бољи живот ствара, најистинити су и боравали су све старе снаге и забавце. Путем конференција заједнички данас рјешавају питања свог села.

Брину се више Лазар или Петар само о себи, о својој жини и о својој невољи, сваки се бине за читава село, а село се опет брине за сваког појединца — за све њих брине се народна власт.

Бићкова грађа, њихова нова велика кућа, њихова нова школа је радост за сваког човека, жену и дијете из села Бајинаца, Бардоче и Гаја. Дуго су већ година маштали вада ће имати нову школу — своју школу. Многе су генерације морале ићи по четри километра, а они из дла села и по осам километра до школе у селу Рабој. Многих радних зима деца су сагнана ишла ледом — «Канадом» вукући дрвене кола пе и Ушмаркући се дугачком рукавима капуца с којим су се замотавали.

У новој школи народ сам гради. У свим селима дугачки чекији. Граде се нове и поправљају поручене куће и школе.

«И ми ћемо сами да градимо. Држава ће градити по плану сваку школу, али ми починемо омад. Има у нас снаге, мајстора и с тим ћемо сами помоћи своју државу — себе, договоравати су се Бајинци».

Вид је постоје. Техника се нашао у селу. Вујин, Бравок, обртног човека, селак, који је ишао у основну

школу у Рабој, начинио је план школе. Читаво се село дишло. На рад се ишло, а нова плаћа ње тражио већ је давао. 75.000 динара готовог новца скупљило је село за школу. Савињени су чврсти трајни темељи. Сазидали су масивни зидови од црвене фибричне цигле, набаљене у Славонји. Попрз зидова дошло је опет бетон, те жељезни носачи.

«Још ћемо изградити станове за учитеља. Овдје је ходник, овдје ће бити степенице, прича и са задовољством поседује «грађевинар» Вујин. Треба нам цријела, летве, даске и другог материјала. То тражио од наше власти и они ће нам то сигурно дати. Ми ћемо изградити, село је сложило. Овог — зато ћемо је завршити по снагу њену».

Све је исплаћено, а даће ће бити башта, и гаје шаштак, и како ће један јарак пред школом засути. У дивје велике учинице моћи ће стати много дрвца, а њих и има много. Само око 200 прелеке дјечке поћи ће омад у школу, кажу сељаци.

«Поздравни другове у Бањој Луци од нас, од читавог села, вакој себи и својим њим градином. Не заборади да нам пишете и чрсто ми је стегно руку тај човек, тај мајсто».

И ја одлајим из села и мислим о снази народа, о земљи коју волимо и изграђујемо и само што не викамо: «Благод земљу у којој народ само гради и гајеће плавоје, праска, пшеница и осталика М. I. Ломоносов, овог великог сина руског народа који је диклоктр рад и тако шрок и разноврстан».

M. Јујић, учитељ.

Успјело предавање о „М. I. Ломоносову“

На позив Друштва за културу са- радњу Б. и Н. са СССР-ом, одбор у Бањој Луци професор физике Мета Шнајдер, изабраник Министарства просвете на матурским испитима у Женској гимназији одржао је 18 јуна о. г. успјело предавање о великом руском научнику М. I. Ломоносову, у читалници Мјесног синдикалног вјешта.

У свом општом реферату предоче је на врло пристојан и занимљив начин успео да нам прикоже најважније особине и заслуге М. I. Ломоносова, овог великог сина руског народа који је диклоктр рад и тако шрок и разноврстан».

централне, као што је нпр. Дијерогрес, како пара покреће машину, бензин и нафта моторе, електрицитет динамо-стrojeње, о том како живе дивље звијезде и како су настале донаше животиње, како су Ученици створили нову врсту пшенице која се три године не треба сјатица, а два пута се годишње може жети, о томе како бацила издржава тешка бодласти и како се ове дивиче, на којим начини најмодернији апарати (српаче) откривају приближавачке авионе или подморнице на велику даљину, о животу у далеком егзотичним земаљама итд.

Имаде још другова који не знају да популарни илустровани часописи «Природа» доноси, — сваким свом месецном бројем дајан и свиком разукључивачички начин придршати живих животињских чланка као и вјешти о најновијим открићима и наумима на науке технике код нас и у свијету. «Природа» је поврх тога занимљивог садржаја и илустраци-

Banjalučko Narodno pozorište s uspjehom izvodi turneju po okrugu

Narodno pozorište u Banjoj Luci pošlo je na turneju po okrugu 20. oktobra o. g., u planom da na turneji ostvari 38 dana i obiđe skoro dva stotina mjesta i što veći broj sela. Da sada pozorište je obišlo sljedeća mjesta: Bosansku Gradisku, Bosansku Dubicu, Prijedor, Ljubiki, Bosansku Novu, Bosansku Krupu, Bihać, Cazin, Ključevac i Sanski Most. U svim ovim mjestima date su po dvije ili tri predstave, a u Bihaću četiri. U dužinskom srezu pozorište je dalo dvije predstave u selima i to u Mirkovcu i Stablniču u trijedorskom srezu i selu Pabrinčitu, u bihaćkom srezu u selima Vrsi, Ripče i Žezaru, i u sanskom srezu u selu Poljaku. Osim ovih predstava u selima pozorište je dalo u Ključevcu predstave «Voda sa planine», za zadrufare seločke radne zadrufce, u Ljubli dvije predstave za odrabe i ostalu publiku. Predstave u selima davane su na ovomomom nolu u punj scenarij uređaj na pokretnoj pozornici koju pozorište nosi sa sobom. Predstava na pokretnoj pozornici izvedene su i u srećim mjestima gdje nije bilo dovoljno prostora sale, kao što je to slučaji u Krupi i Czinu.

Interesovanje masa za pozorišne predstave kako u gradovima tako i u ostaloj publici, vidjelo se da predstave ostavljaju duboki utisak, naročito na ostaru publiku koju prvi put gleda, izvedenje pozorišnih komada. Da bi publika što bolje shvatila i razumjela pozorišne komade pred svaku predstavu održana su uvodna predavanja, što je radnja komada «Etnološki jasuloni» orijentisano. Cilj predstava i tehnički činilo je maksimam napora da izvedenje komada scenarij uređaj i potpuno za dovoljno. Od pozorišnih komada, sa kojima se pošlo na turneju «Voda sa planine» od Plavica prikazana je 18 puta, «Zona Zamfirove» od Srećka 10 puta, «Stradalućki» od E. Brića 4 puta i «Z mrakae» od Feldmana jedinstput, odnosno sa 26 dana rada na turneji izvedene su 32 pozorišne predstave.

Sindikalna podržica pozorišnih radnika davala je besplatne predstave za radnike i seljake.

Potrebno je naglasiti da je izvedenje ove turneje olakšana brigom Narodnih vlasti i masovnih organizacija koje su se na vrijeme postavale da se za 30 članova pozorišnog kolektivna nadu prenošiti i osigurati prelazna u radničko-šibbeničkim menzama.

U svakom pogledu i počinim pretekama. Žbog toga je časopis «Природа» један од најинтереснијих часописа свих оних које занима природа, наука, техника и најновији проналасци.

«Природа» као занимљив, поучан и културни часопис припада међу наше најважније часописе, те врши значајан задатак у ширењу знања, просвете, напућности, и културе. «Природа» излази једном у и тријетинном. Преплата и носии четвртгодине Дин 20.—, полугодушине Дин 40.—, годишње Дин 80.— Наручује се на адрес: Уплага часописа «Природа» Загреб, Маша 16/1111, ошч. бр. 40-704214.

Да би се часопис «Природа», као одлично средство за ширење просвете и културе у народним масама што више популаризирати, уведени обичај да «Природа» добија бесплатно сваки онај, који најне 10 новача преплатника.

Ova briga i staranje znan je razumljivovala i pomogla je razvoju kulturno-prosvjetnih radja u širokom radnom masama kojima naše pozorište danas treba isključivo da služi.

Pozorište će dalje na turneji obiđi mjesta: Ključ, Grad, Petrovac, Jaice i Mrkonjić Grad kao i obiđura sela ovih mjesta.

Поједини Домови културе у нашем округу легла су прљавштине и нечистоће

Наши Домови културе као неутри нашег културно-просветног рада и као јавна мјеста у којима се здржава пријатног претстава, приредби и конференција велики број грађана треба да буду врло чистоте и реда. Напротив, у нашим нашим Домовима културе у округу толика је нечистоћа да се од смрду у поједине спородне просторије не може ићи унутра. Тако најинијер, просторије одређене за гадерубо у Клаудин пуне су смећа и смрда. У Санској Мосту у Дому културе који је репрезентативна зграда није очишћена сама која је одље као јавна оавада. Ништа више болан случај ни се Фискулатиним домом у Бос. Градиници који такође служи за културне манифестације.

Осим ове нечистоће у скоро свим Домовима културе парове и плакати су врло нечисто постављени и често надеране да као дрвени висе са зидова.

Нечистоћа и одјављиве чегање у нашим Домовима културе измикује само мало труда и воље па да они буду и са хигијенске стране први Домови културе. О одјављиву чистоте по лашим Домовима културе наши одговорни и просветни руководиоци треба да поведу озбиљног рачуна и бриге јер сваки, који су мисти од њих, не могу ни из далека удовољити срци којих су намињени.

Павиљ Кијичкић

Selo Saračiću posjeto je radni kolektiv OATP-a

Sindikalna podržica Okrugnog automobilskog transportnog preduzeća krenula je u nedjelju 15. o. m. u selo Saračiću da tamo pomogne saradnicima na popravljavanju poljoprivrednih alatija.

Radni kolektiv OATP-a očekuala je mnogo seljaka koji su već ranije bili obavješteni o ovoj posjeti. Svaki od ovih seljaka imao je nešto da popravi, zavari i poplira.

U radnoj akciji učestvovala je 25 radnika i pomoćnika. Radilo se na zavaranju i klorovanju pojedinih alatija i na kranju sila. Rezultat rada je 167 komada popklopanih sjekira, motika, klepacu, mašila i drugog, 167 komada zavarenog posuda i alatija i na 42 komada posuda promijenjeno je dno. Na radu su se najviše istakli drustvo M.Š. Horvat kao kovac, Saitović Hamdića kao linar i Rozdolućica kao varnice. Među ovakvim nama najviše su se istakli na radu Ilijažević Rasim i Trimić Milun.

Poslije zavarenog rada održana je konferencija zadrufara Zemljoradnički je zadrufce u Saračiću na kojoj je govorio pored ostalih i predstnik područne OATP-a, ističući važnost današnjih zadrufa. Zatim je proćion referat o suštini radnika i seljaka i o važnosti naučbeničke i seljaka i štа oni znače za naše seljake. Poslije zadrufne konferencije nastalo je narodno veselje.

